

HRVATSKA RIJEČ

Predplata: na tromjesečje 3 Kruna,
na godišnje 6 Kruna.
Pojedini broj stoji 6 para. ++

Izlazi sriedom i subotom

Oglasni, priobročena pisma, za-
hvala itd. Iškaju se po 30 para peti redak,
ili po pogodbi.

HRVATI, IZBORNICI!

Pozvani ste, da na 14. tekućeg mjeseca Svibnja izaberete svoga zastupnika na carevinsko Vieće u Beču.

Teške prilike ciele naše domovine kao i našeg zavičaja nameću Vam dužnost, da izaberete za svo-
ga zastupnika čovjeka umna, radišna, zauzetna i odlučnog branitelja narodne hrvatske časti i narodnih prava.
Zato, kao pravi i svjestni Hrvati, za stalno ćete dati svoj glas samo čovjeku dostojnomu da Vās
i Vaša prava i svetinje zastupa i brani.

HRVATI! Vi ste i do sada svojim povjerenjem odlikovali čovjeka čelična značaja, ozbiljna, radišna,
za svako narodno dobro zauzetna, učena, izgledna i svjestna Hrvata

D.ra Antu Dulibića.

Ovog čovjeka, koji je uvijek i u svakoj prigodi najduševnije vršio teško poslanstvo, koje ste mu i
drugih puta povjerali; ovog čovjeka, koji je svojim radom stekao odličan glas i štovanje medju svim Hr-
vatima; ovog čovjeka, koji je i dosle najvjernije zastupao vjerske i moralne, prosvjetne i gospodarstvene
koristi Vaše, mi Vam najsrčanije preporučujemo.

Ovi izbori treba da Vas nadju složne, da tako pokažete svoju nepobjedivu snagu, svoju neslomivu
volju za sadašnja i buduća vremena; treba da pokažete, da Vas vodi sviest obćeg dobra i da samo svo-
jom snagom i svojom voljom hoćete da odlučite, a to ćete sve dokazati, kad se dne 14. tekućeg Svibnja
okupite oko imena

D.ra ANTE DULIBIĆA.

Njegov je barjak HRVATSKI. Pod tim barjakom okupimo se svi, koji želimo i hoćemo da živemo
za bolju i sretniju budućnost hrvatske domovine, za njezinu slobodu i ujedinjenje.

Izbornici, Hrvati!

Pohrlimo svi na biralište oduševljeno i složno, pokažimo da nije zamrô u nama duh onog hr-
vatskog junačtva, koje je našu domovinu Hrvatsku bilo uzdiglo do Krešimirove veličine i moći.

ŽIVIO D.R ANTE DULIBIĆ! ŽIVILA HRVATSKA!

Izborni Odbor.

Vidović Don Ivan kanoik, Karadžole Krste, Cikara Paško obć. prisjednik, Lokas Nikola, Milošević otac Josip gvardijan, Blažević Paško, Zanimović Pere, Stosić Paško obć. viećnik, Županović
Vico obć. prisjednik, Zarković Juraj obć. viećnik, Kalik Niko, Surkalo Ivo p. Šime, Protega Marko, Matačić Andrija obć. prisjednik, Šupe Šime p. Ivana, Karadžole Josip učitelj, Grubišić Mate obć. pri-
sjednik, Čičimir Krsto, Bjažić Don Ivo svaćenik, Gažžari D.r Julije odvjetnik, Batinica Ivo učitelj, Baranović Filip, Smolčić D.r Vinko odvijet. kandidat, Vender Ante učit. ratar, Sekso Ante, Zivković
Mate pok. Ante, Vestić Frane p. Jose, Mikulandra Ante, Grubišić Krsto p. Pere, Belamaric Dinko, Baranović Jerko obć. viećnik, Mikulandra Niko, Sekso Mijo, Grubišić Pave, Baranović Miso p.
Mate, Bogić D.r Grgo liećnik, Butat Hinko, Dulibić Ivo, Vučić-Budanko Ivo obć. viećnik, Smolčić D.r Filip liećnik, Zorić Ivica p. Šime, Zorić Vice p. Ivo, Berović Dunko p. Šime, Bujas Mate p. Nike, Ma-
ričić Šime, Novak Krešimir učitelj, Dulibić Josu obć. prisjednik, Paić Paško, Runjić obć. Jere gvardijan, Krstelj D.r Ivo načelnik, Tambača Josip, Aras Niko p. Ivo, Bujas Niko p. Jose, Paić Spiro, Sare Stipe,
Sirovica Dinko, Paić Josu, Sare Rado, Tarle Šime, Kapitanović Jakov, Fulgosi Ante, Bumber Ante p. Dunke, Giovanzija Rikard, Bogić Ante, Grimani Ivan, Jadronja Krste, Kamilo Ivo, Njognoči Ivan,
Krnević Dinko, Baljkas Stipe p. Luke, Kužina Josu Šimin, Baljkas Marko p. Vice, Mirić obć. Metod gvardijan, Blažević Niko Ivin, Nikolić Ante p. Krste, Blažević Tome p. Nike, Baljkas Roko p. Luke, Bla-
žević Ivo p. Pere, Zenić Ante, Jurišić Mate, Jurišić Šime, Županović Šime p. Ivo, Lambasa Frane, Labura Ante p. Jose, Labura Ante p. Marka, Lambasa Krste, Maričić Nikola p. Ivo, Žu-
panović Mijo p. Ivo, Ninić Luka, Ninić Vice Špirin, Ninić Pere p. Marka, Šupe Josu, Trlaja Šime obć. viećnik, Trlaja Frane p. Vice, Ninić Mate p. Ivo, Šarić Ante, Zanimović Grgo, Šarić Filip p. Marka,
Zanimović Jakov, Zanimović Mate p. Tome, Šupuk Šime, Škarica Ivica, Zanimović Vice, p. Marka, Zanimović Niko. p. Marks, Zanimović Ante.

(Sliedi još preko hiljadu podpisa).

„Pravašima“ oko Marka Stojića.

Pročitao sam izborni proglas na koji postaviste Vaše podpise.

Vaš odabranik je „čelik-hrvat, uzor značajnik, poznat marljiv radnik na narodnom polju“, osoba koja će kandidirati uz pravašku obvezu i pravašku izjavu; koja će se žrtvovati i predvoditi vas u izbornoj borbi pod pravaškim barjakom; on će „olakšati patnje hrvatskog naroda“; on je „spas domovine“; on — „Marko Stojić pok. Ivana“.

Ljudi, ne kupujte mačku u vreći!

Niti se sam Marko Stojić ne sjeća kad se ubrajao u pravaše a da je ikad radio i djelovao pravaški, to će Vam i sam priznati, ali nakon dovršenih izbora.

Zavrismo u zube tom „pravaškom“ Uskoku. Kad su pravaši zaključili ne sudjelovati riečkoj resoluciji, onda Marko Stojić bio spreman dati ih, na povratku iz Splita kroz Šibenik, izviždati. To se je meni i drugima izrazilo.

Za Marka Stojića je tudinac, stranac, furešt, tudje majke sin svaki Hrvat širom domovine, a nije se rodio u Šibeniku. Dakle, i Vi braćo, okolice šibenske. Da; tudinci, furešti ste — po njemu — ako u Šibeniku pokrivajte i čast obćinskog podvornika.

Vaš „pravaški“ kandidat Marko Stojić u svom „Svijetlu“ 26 pr. veljače utvrdio — a da to danas nije opozvao: „Za vrijeme saborskih izbora raditi će svi šibenski Hrvati bez obzira na odluke koje organizirane stranke u Dalmaciji“.

U saboru ti ljudi ne će se priključiti stranackim klubovima, nego će neodvisno raditi i glasovati kao i ujedinjeni pravaši i narodnjaci.

Nadalje govoreći o šibenskoj obćini: „odstupivše vječnice upopunit će se ljudima iz ljadicične frakcije i dati njima za dva prisjednika“.

Taj Vaš „novi pravaški kandidat“, dva su mjeseca da obija oko presjednika stranke prava velič. Prodana i podpresjednika velič. Dr. Majstrovitca iztjuč i zagovarajuć sam samo svoju kandidaturu.

I taj „novi pravaški kandidat“ Marko Stojić znao je da Prodanova kandidatura bi proglašena na 7 pr. travnja; znao je da će na pravaškom sastanku biraću ovog izbornog sreza dneva 14 pr. travnja u Šibeniku biti poprilmjena. Pa ipak tako i toliko rovario je protiv Prodanske kandidature, da je sklonuo „svoje pravaše“ iz Privč-Sepurine, koji predvodjeni Lukom Mišurcem, sat prvo sastanka, ponudiše mu tobož na svoju kandidaturu. I Stojić ju objeručke primio sokolet iste: da ima novaca na razpoloženje. To mi je kazao stojićevac Franić-Kesić Stipe p. Jose, a poslije potvrdili sama braća Luka i Cvitko Mišurac. Tako se radio iz zasjede, dok na samomu sastanku, pri poprilmjenoj kandidaturi Prodana, na izričito upravljeni moj upit Luki Mišurcu imade li što prigovorit? Ovaj odgovorio: da nema ništa.

Nakon poprilmjene kandidature Prodana, Marko Stojić u pratnji šestorice putuje u Zadar. Hoće da mu Prodan uzupi kandidaturu, jer da ima najviše izgleda pobjede njegovog osoba, a pri slučajno užim izborima da će on i njegovi glasovati za D.r. Dulibića!! To veli Marko Stojić, onaj Stojić, koji otrag ne pun mjesec dana, na 24 pr. ožujka, u svom panhetu „Malo Politike“ D.r. Dulibića „iz luga izvukao“!! I sa „Zdravo Judu!“ panhet zapечатio. On Stojić u užim izborima za D.r. Dulibića. To nek kaziva glavama sv. Jakova. A po D.r. Dulibića bilo bi i poniženje kad bi njegov glas i primio.

Dakako, da smo se ja i član središnjeg odbora g. Kulić kandidaturi Stojića uzprotivili. To mi velič. Prodan i priobćio. Na što Stojić i odvratio: onda da mu ne ostaje nego za Prodana raditi.

Takvi Stojić bio na jeziku. A u srcu? Stari nepopravljivi griješnik. Pošao na povjerljivi dogovor Tončiću, da nakon podastrog izvješća predbaci: „zašto dozvolio otvor tiskarne u Šibeniku, jer da će mu kandidaturi pomrsiti račune „Hrvatska Rieč“.

Na povratku iz Zadra Stojić i njegovi „pravaši“ ne iztjuč Prodana, nego zagovaraju kandidaturu Stojića. U Zatonu, po uputu Stojića, Mate Antić dao mi razumiti: kako bi bilo korisno i unosno po me, da bi batalio Prodana a sve pravaše odusevio i sklonuo za Stojića, jer tad da bi mi bio zajamčen mandat u pokrajinski Sabor, odnosno čast prisjednika na Zem. Odboru. Kani se sotonu krštene duše! Stojić ne će Prodana, jer je furešt; Stojić ne će Prodana, jer hoće — sebe.

A kako da Stojić izpliva? Uskoćio u pravaše. „Frakcija ljadicića u Šibeniku, a Tončić u Zadru!“ rieči su Stojića. Pajo! — rekoh tada sebi — radi se o obrazu tvome i ne budi tudjem loncu zaklopac; čuvaj se, da ne pijuneš na svu svoju političku prošlost: budi sve, Pajo, ali ne, ne budi bećanin, kamarilac, Pajo!

Tončić je poznat širom pokrajine, što je; ljadica nije Hrvat; Stojić je sve, samo što nije pravaš. Socialista Dorbić kaže mi: da su njegovi za ljadicu, jer oko njega „sbrka svakojakih ljudi“, pa im nije pogibeljan. Stojićevi agenti Mišurac i Franić-Kesić jamče mi: da obstoje izborni kompromis Stojić-ljadica, zalećti i u tudju kuću.

Mogli bi ljadicići i u prvim izborima odmah za Stojića.

A pošto se mi stari prokušani pravaši ne htjedosmo uhvatiti na Tončića udicu, da budesmo orudjem Stojićeve nesposobnosti, mržnje, osvete, nadutosti i brutalne sile, jer bi tim hrvatstvo ovog kotara za punih pedeset godina natrag potisnuli, ljadici ne ostaje nego da odmah u prvim izborima podade svoje glasove „novom pravašu“ Marku Stojiću. I onako će pri prvom glasovanju oba sjajno propasti. A to će mi biti najradostniji čas u dolini suza, panjla, progona i stva i žrtava što sam kao pravaš u ovo 28 godina svog političkog rada podnio.

Pri ovoj jagmi za mandate, kad može u pravaše biti primljen kamarilac Perić, za sto da ne bude primljena i Tončića igračka — Stojić? Ta „jedino po Stojiću zna se da imade još pravaša u šibenskom izborništvu“!!

Ovako govore samo oni, kojima je „jedino, do obveza, izjava i naziva „pravaš“. Paneti pusto blago!

I do sad je kuga morila! Minut će i izbori. A rad ostat će na starim pravašima; na onim pravašima po kojima se nije znalo „da imade još pravaša u šibenskom izborništvu“.

„Pravaši“ oko Marka Stojića! Ja Vas sažaljavam i opraštam Vam, jer ste nevjšti političkoj borbi, jer ste lakovjerni, ali nije zlato sve što sjia. A da nije, pokazat ću vam budete li zahfjevat od Vašeg „novog pravaškog kandidata“ Marka Stojića da i ja budem sudionikom u kortesacijl njegovim umnitl i parlamentarnim govorancijam.

Brojiti ćemo se na dan izbora!

Pavao Roca.

PISMA PRIJE IZBORA

Moj težače, sustani mi malo
Pusti za čas ralo i motiku!
Pa poslušaj što ću kazat tebi;
Rabotniče, pusti alat na stran,
Otri s čela znoj poštenog truda
Stani za čas, kazat ću ti nešto;
Moj ribaru, pusti za čas mreže,
Zaboravi za čas sinje more,
Nagni uho na besidu moju;
Moj pastiru, dohvati se hlada,
Zbij mi svoje u plandište ovce
Pa poslušaj što ti kazat hoću;
Poslušajte svi vi, što ste vazda
Držali se složno i junački
Svi zajedno za jednu stožinu
Kad god vama pogibelj zapriiti.
Poslušajte svi vi, što ste vazda
Milovali i ljubili žarko
Ovu svoju zemlju zavičajnu
Gdi vam sinu prvo sunce jarko;
Poslušajte svi vi, što želite
Sebi, doci i kolinu svome
Da im bude bolje u buduće
Da prestane ovaj zeman težki
Da prestanu ove grdne rane
Što vas jošte kao mora tište
Da prestanu nevolje i muke
Što ste jadni ni krivi ni dužni
Baštinili od izroda kletih
Kad se ono u prošla vremena
Podigoše da vladaju s vama
S vam i s vašim trudim krvavima.
Vrime gradi, vrime razgradjuje.
Srušile se i njihove kule
One crne, mrzke karaule
Gdi su dugo ljuto pašovali
Gdi su silom i grabežom grdnim
Sebe samo lipo podkožili
A nevolju vama ostavili;
I danas bi vama isto bilo,
Trajala bi jošte ona sila
Nevolje bi vaše ponarale
Da se nisu na obranu našu
Digli ljudi, prijatelji vaši,
Prijatelji bidnoga težaka,
Prijatelji jadnog rabotnika,
Prijatelji mučenog ribara,
Prijatelji samotnog pastira,
Prijatelji sviju koji čute
Za poštenje i za ime svoje,
Prijatelji sviju, koji ljube
Ovu grudu zemljice hrvatske
Gdi nas majka rodi i odhrani
Da budemo svi složni, jednaki,
Svi pošteni usred truda svoga.
Digoše se prijatelji tvoji
Izmučeni moj narode dobri,
Oтираše pašę i spahije
Suzbiše ih sa pridvraca tvoga
Odbiše ih od tebe daleko
Da te više ne muče kō do sad,
Ti si njima, prijateljim svojim
Ponudio ruku pomoćnicu
Skočio si kad ti aber stiže,
I preklani na izborim glasnim
Složnom vojnom i junačkom snagom
Aždaji si svojoj satrō glavu.
Bio si je skrhao i satro,
Jedva nešto u njoj crnog duha
Ostavio, da se muči bisna
Da krvari do lipsanja svoga.
Sićaš li se, kako si se onda,
U veselju svojim kućam vraćo,
Kako su se od pivanja tvoga
Sve orle drage i doline,
Sićaš li se, kako ti se onda
Tvoje ime, ime od junaštva
Pronosilo preko zemlje cile

Gdi su godir braća ti Hrvati!
Po Hrvatskoj cijoj svud je onda
Klicalo se tebi Slava, Slava!
Al da znađeš jada golemoga,
I sramote dosad nevidjene,
Poslušaj me, kazat ću ti pravō,
Samo pravō, tako bio zdravo.
Onoj ljutoj, paklenoj aždaji
Onoj tvojoj pijavici davnoj
Primako se čovjek bez obraza,
Primako se ludjak napržica
Pa je stao na prsa privijati,
Pa joj stao i rane zavijati,
Pa ju digo na krvave noge
Vratio joj i snagu i život
I ona se opet sad podigla,
Opet na te reži osvetnica
Opet hoće da potlači tebe.

Poslušaj me dalje da ti kažem
Sve što imam na srcu, na duši,
Primučati ne mogu i ne smim
Moram kazat pa kud puklo puklo.

Crna družba cigančadi mrzke
Podigla se eto pred izbore.
S njom se druži odmetniče kleti
Stojić Marko, kog si bio digo
Na stolicu načelnika grada.
Šunulo mu nešto u moždjane,
Posvadi se, žalostna mu majka,
S prijateljim svojim, a i tvojim,
Pa sad bisan iz prkosa ljuta
S družbom crnom na teferić ide
Ona njemu sad kličę „Živio“.
S njom se druži, s njome razgovara,
S njome on se na tebe obara,
Hotio bi da ti stisne usta,
Da ti neda iz njih izvit glasa,
Da te varkam svede spravog puta
Kojim su te prijatelji Tvoji
Uputili da se složan nadješ,
I da složno tu aždaju smrviš.
Jest, tako je, to se danas vidi
Bilodano, očito i jasno;
Stojić Marko nije što je bio,
Nečastiv ga duh zaosinio,
Pa za inad, pa za prkos grdni
S družbom crnom, s ciganima mrzkim
U jedno se kolo uhvatio
A prot komu? Proti poštenjaku
Proti tvome prijatelju pravom,
Proti tvome zastupniku dragom
Proti vrlo Anti Dulibiću.
Kojeg eto do malo danaka
Na četrnest ovoga miseca
Hoćeš složno da opet izbereš
Za svojega zastupnika vridna.

Tko će naći ljage ikakove
Na obrazu Ante Dulibića?
Tko će naći krivnje ikakove
U savisti Ante Dulibića?
Tko će naći Anti Dulibiću
Ni razloga ni povoda jednog
Da mu smanji ugled i štovanje,
Da mu stānji zasluęe stečene
Sve u radu za dobro naroda?
Nije toga još rodila majka
Nema toga lica poštenoga
Tko bi njemu mogo da pridbaci
Da se nije častno odazvao
Svemu, što je narod od njeg čekā.
On je vazda radio za narod,
On i drugo ne će ni da radi,
Njemu samo srce za tim hlepi
Da pomogne svakom, a najviše
Zapuštenom, nevoljnom težaku.
Nema dana, kad on nije kome
Učinio dobra i koristna.

Sve za drugog, a ništa za sebe,
Jer mu narod uvik na pameti
Na pameti, na srcu, u duši. —
Podji, brate, kad god hoćeš k njemu,
Podji kad te potreba pritisne,
Izjadaj mu svoje gorke jade,
I vidit ćeš, on će ti se ganut
Kao jedan brat i kao majka,
Pružiti će ti svoju desnu ruku
I s tobom će poći gdi ti tražiš,
Gdi god znađe, da će naći pomoć
Tvome jadu i nevolji tvojoj,
I ne će te ostavit na putu
Skrbit će se za tebe sve dotle
Dokle tebi ne pomogne sasvim.

Proti njemu tko se dakle diže
I prot tebi narode, se diže,
Proti njemu tko se danas bori
Taj se bori i protivu tebi,
Taj ti više prijateljem nije,
Od tebe je taj se odmetnuo,
Njega vodi samo strast i mržnja.
Al ti take ne smiješ da sliđiš,
Take moraš od sebe odbacit
Pogledat im predobro u oči
Da se jadni potule, zasrame,
Da okaju svoju pakost ludu.

Na stran s njima, nek idu kud hoće,
A ti čvrće svoje kolo stisni
Oko onih, što te uvik ljube
Uviek vole žarko, istinito,
U kraj s njima, s kletim odmetnicim,
A ti skupi svoje sile složno,
Okupi se, narode, opeta
Oko jednog, hrvatskog barjaka,
Oko jednog poštenog imena,
Oko tvoga Ante Dulibića!
Za nj izidji na četrnest svibnja
Na junačko izborno mezevo,
Za nj ti podaj glasove čestite
Da ostane tako što si bio
Čst i svital pred hrvatskom braćom
Po ostaloj domovini tvojoj,
Što gledaju opet sad na tebe
I čekaju da ponoviš mejdan
Mejdan časti i mejdan poštenja
Na kome će crnoj družbi opet
Odzvoniti za uvike zadnja,
Na kome ćeš ponovit osudu:
Proklet bio, tko narod izdade,
Proklet bio, tko dušmanu služi,
Proklet bio, tko za robstvo radi.

Naprid dakle — na izbore složno!
Svi za jedno ime plemenito
Svi za ime Ante Dulibića!
Tim imenom zaklitimo samo
Glasovnice naše kod izbora
Na četrnest miseca ovoga,
Svi za našeg Antu Dulibića
Svi za njega, jer svi onda jesmo
Za poštenje, za pravicu našu
Za slobodu hrvatskog naroda!
Naprid dakle — nek dušmani drhću
A nek živi Ante Dulibiću
Naše čisto ogledalo sjajno,
I nek živi naša sloga bratska,
Od koje će zasjat nam Hrvatska!

Janko Smiljančić.

